

SZKOŁA PODSTAWOWA W STAROGARDZIE
DIAGNOZA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH I CZYNNIKÓW RYZYKA
ROK SZKOLNY 2022/2023

I. CEL BADANIA:

Celem badań była ocena czynników ryzyka i czynników chroniących zachowań problemowych/ryzykownych uczniów naszej szkoły. Badania dotyczyły następujących problemów:

- 1) przemoc i zachowania agresywne,
- 2) wykluczenie społeczne,
- 3) używanie substancji psychoaktywnych,
- 4) problemy szkolne oraz psychospołeczne czynniki chroniące i czynniki ryzyka uwzględniające wpływy rówieśnicze, rodzinne, szkolne, środowiskowe i cechy indywidualne.

CZYNNIKI CHRONIĄCE	CZYNNIKI RYZYKA
<p>Indywidualne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wysoka inteligencja, zdolność uczenia się, ciekawość poznawcza, ● posiadanie planów i celów życiowych, aspiracje edukacyjne, ● zrównoważony temperament, towarzyskość, dobre zdolności adaptacyjne, ● sprawne mechanizmy samokontroli (radzenie sobie z negatywnymi emocjami, kontrola impulsów), ● poczucie własnej wartości, wiara we własne możliwości, ● optymizm i pogoda ducha, ● umiejętności społeczne (porozumiewanie się z innymi w sytuacjach konfliktowych, rozwiązywanie problemów, asertywność, poczucie własnej skuteczności). 	<p>Indywidualne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● niska samoocena, skłonność do zachowań depresyjnych, ● deficyty rozwojowe: nadpobudliwość, słaba odporność na frustrację, niedojrzałość emocjonalna i społeczna, słaba kontrola wewnętrzna, ● cechy charakteru takie jak: impulsywność, skłonność do zachowań ryzykownych, wysoki poziom lęku i niepokoju, ● podatność na wpływy, ● niski poziom oczekiwania sukcesu, ● duże zapotrzebowanie na stymulację, ● wcześnie występujące zachowania problemowe (zachowania opozycyjne, buntownicze, agresywne), ● wczesne rozpoczynanie eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi ● pozytywne oczekiwania dotyczące skutków picia alkoholu i używania innych substancji.
<p>Rodzinne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● silna więź z rodzicami (dobre relacje), ● zaangażowanie rodziców w życie dziecka, ● wsparcie ze strony rodziców, zaspokajanie potrzeb dziecka (emocjonalnych, poznawczych, społecznych i materialnych), ● zasady rodzinne, jasne oczekiwania rodziców. 	<p>Rodzinne</p> <ul style="list-style-type: none"> ● niekorzystne czynniki prenatalne (palenia papierosów lub picie alkoholu przez matkę w czasie ciąży), ● brak więzi z rodzicami, wrogość wobec dziecka, ● konflikty rodzinne z udziałem dziecka, ● nieprawidłowa realizacja ról rodzicielskich (słaby nadzór nad dzieckiem, małe zaangażowanie rodziców w aktywność dziecka, surowa dyscyplina w domu lub brak dyscypliny; niekonsekwencja wychowawcza), ● przyzwalające postawy rodziców wobec różnych zachowań problemowych dzieci,

	<ul style="list-style-type: none"> ● antyspołeczne wzorce ról w dzieciństwie, negatywne wzory starszego rodzeństwa (picie, palenie, używanie narkotyków) ● przestępczość, nadużywanie środków psychoaktywnych przez rodziców, choroby psychiczne rodziców.
<p>Związane ze środowiskiem szkolnym</p> <ul style="list-style-type: none"> ● poczucie przynależności do szkoły, do klasy, ● pozytywny klimat szkoły i wsparcie nauczycieli, <p>wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy</p>	<p>Związane ze środowiskiem szkolnym</p> <ul style="list-style-type: none"> ● czasowe odizolowanie uczniów z grup rówieśniczych ze względu na COVID-19, ● zły klimat społeczny szkoły, niski poziom nauczania, brak wsparcia nauczycieli, ● wczesne niepowodzenia w nauce, ● negatywny stosunek do szkoły i obowiązków szkolnych, ● problemy z zachowaniem w szkole.
<p>Związane z rówieśnikami</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej (rówieśnicy akceptujący normy, z aspiracjami edukacyjnymi, prospołeczni). 	<p>Związane z rówieśnikami</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przynależność do niekonstruktywnej grupy rówieśniczej (rówieśnicy z problemami w zachowaniu, nie respektujący norm społecznych, używający substancji psychoaktywnych), ● obserwowanie u rówieśników aprobaty dla używania substancji psychoaktywnych, ● odrzucenie przez rówieśników, ● cyberprzemoc.
<p>Czynniki środowiskowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zaangażowanie w konstruktywną działalność (dostęp do klubów młodzieżowych, klubów sportowych, wolontariat), ● przyjazne i bezpieczne sąsiedztwo (dostęp do ośrodków rekreacji, klubów, poradni, ośrodków interwencji kryzysowej), ● obecność wspierających, mądrych dorosłych (wychowawców itp.). 	<p>Czynniki środowiskowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dostępność substancji psychoaktywnych, ● nasilenie przemocy w środowisku lokalnym, ● bieda, niski status społeczno-ekonomiczny, ● wysoka przestępczość, nieprzestrzeganie prawa.

II. TERMIN BADANIA

- wrzesień 2022 r.

III. GRUPA BADAWCZA:

- uczniowie klas I-III
- uczniowie klas IV-VIII
- rodzice uczniów

IV. METODY BADAWCZE:

Metoda sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem anonimowej ankiety:

- dla uczniów klas I-III
- dla uczniów klas IV-VIII
- dla rodziców uczniów klas IV-VIII

Metoda analizy dokumentacji:

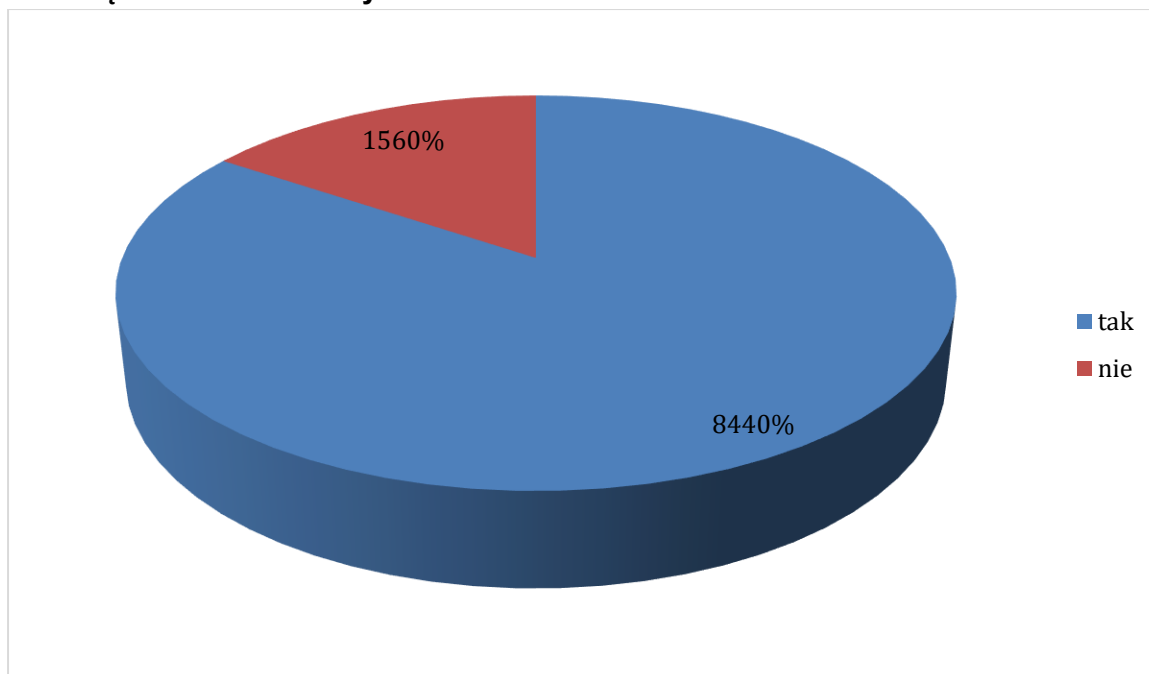
- 1) sprawozdań wychowawców klas o sytuacji wychowawczej po zakończeniu roku szkolnego 2021/2022,
- 2) sprawozdanie pedagoga szkolnego
- 3) analizy potrzeb w zakresie świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej

V. NARZĘDZIA BADAWCZE:

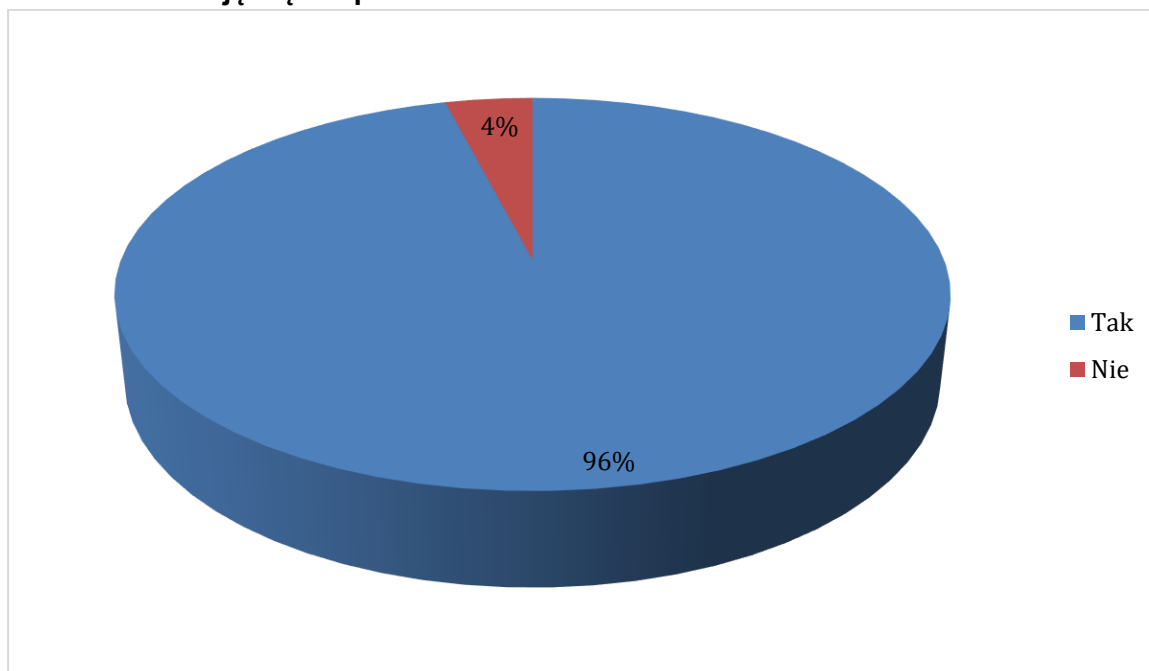
- kwestionariusz ankiety dla uczniów klas I-III
- kwestionariusz ankiety dla uczniów klas IV-VIII
- kwestionariusz ankiety dla rodziców uczniów klas IV-VIII

ANALIZA BADAŃ – UCZNIOWIE KLAS I – III

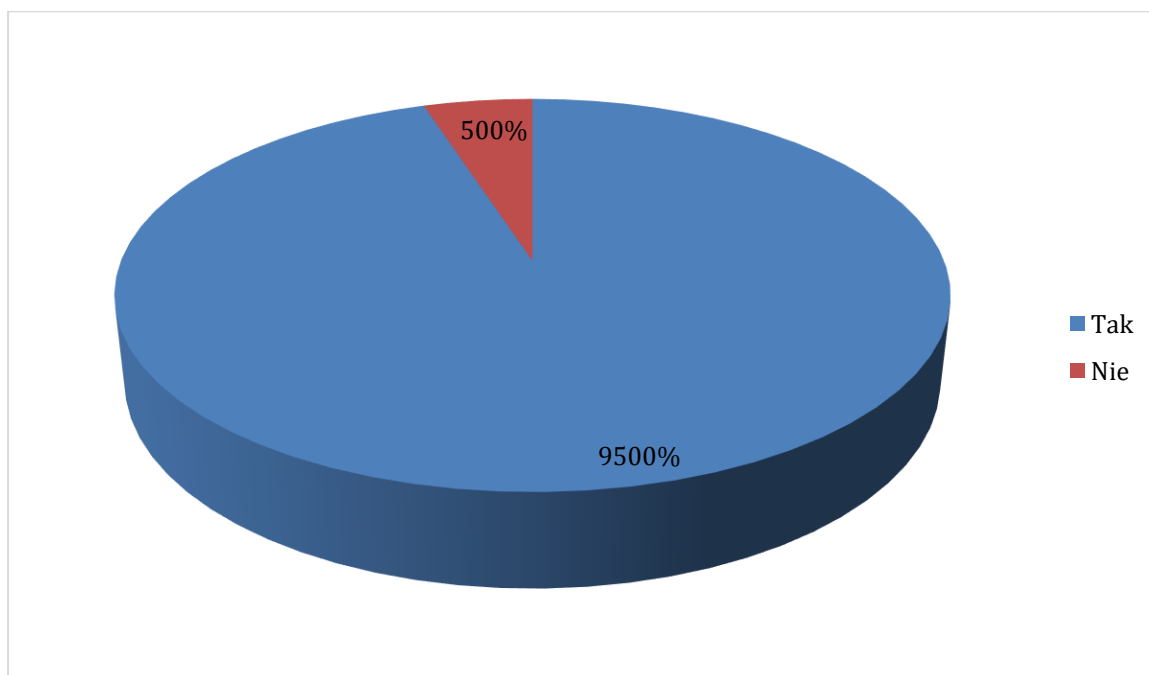
1. Lubię chodzić do szkoły

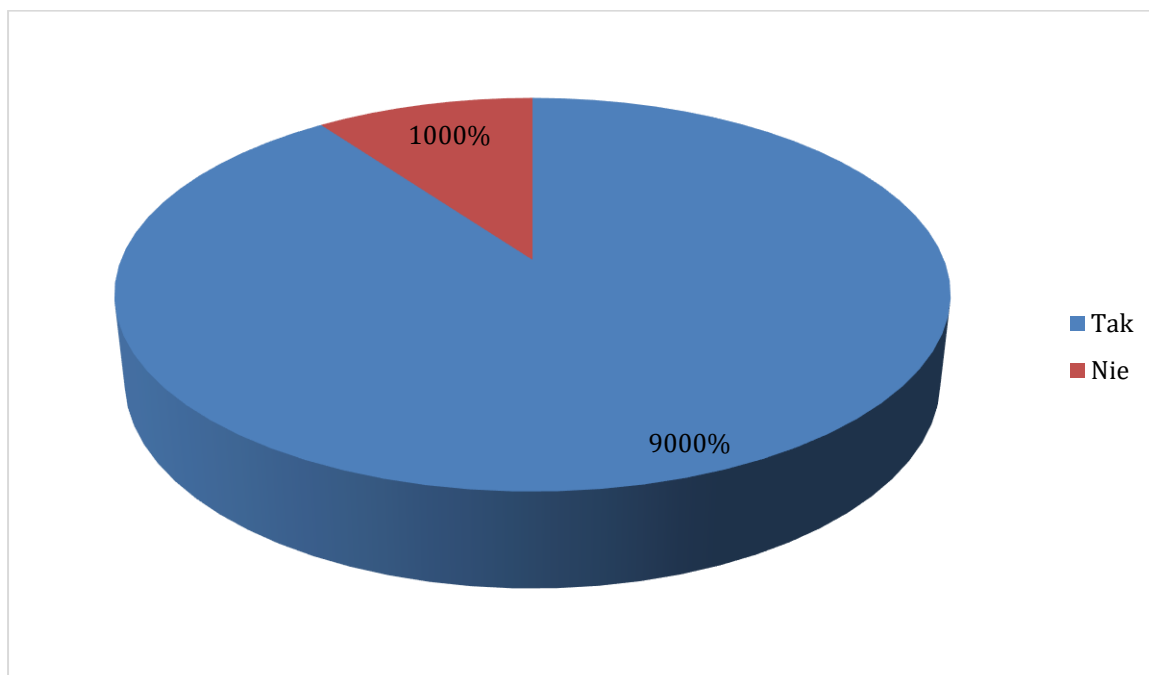
2. W szkole czuję się bezpiecznie

3. Lubię kolegów/ koleżanki z mojej klasy

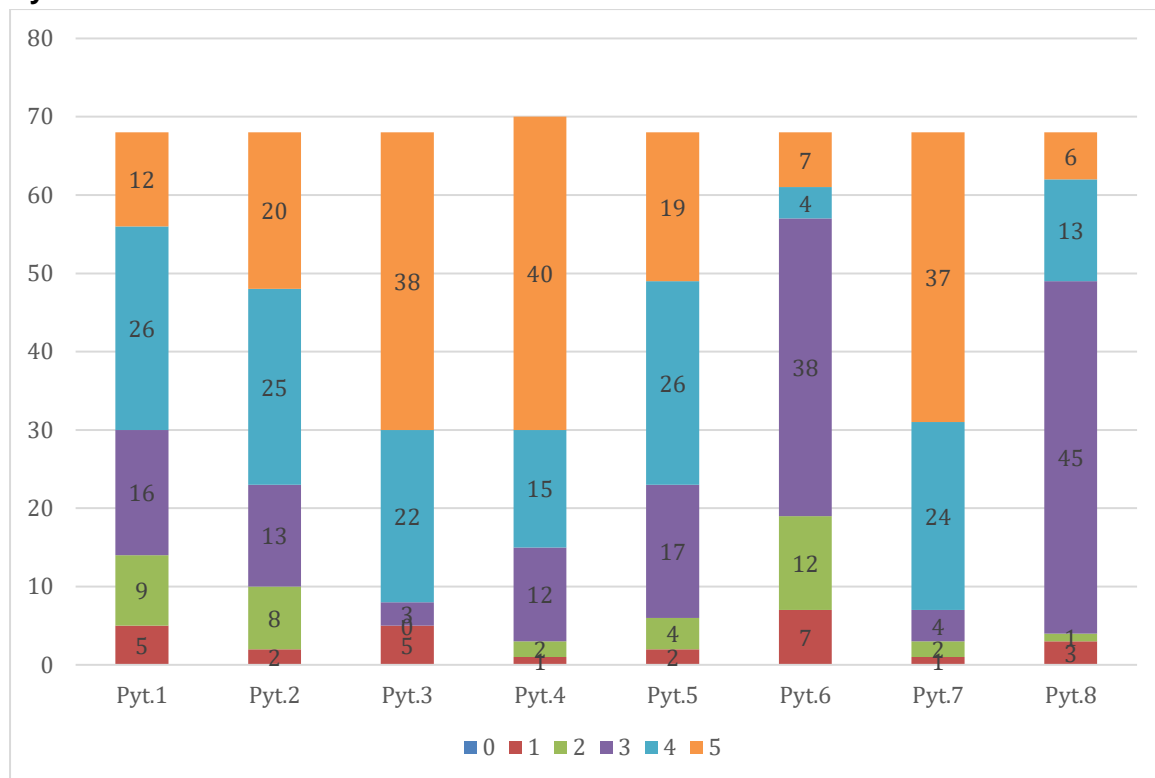

4. Czy w szkole jest takie miejsce, w którym nie czujesz się bezpiecznie?

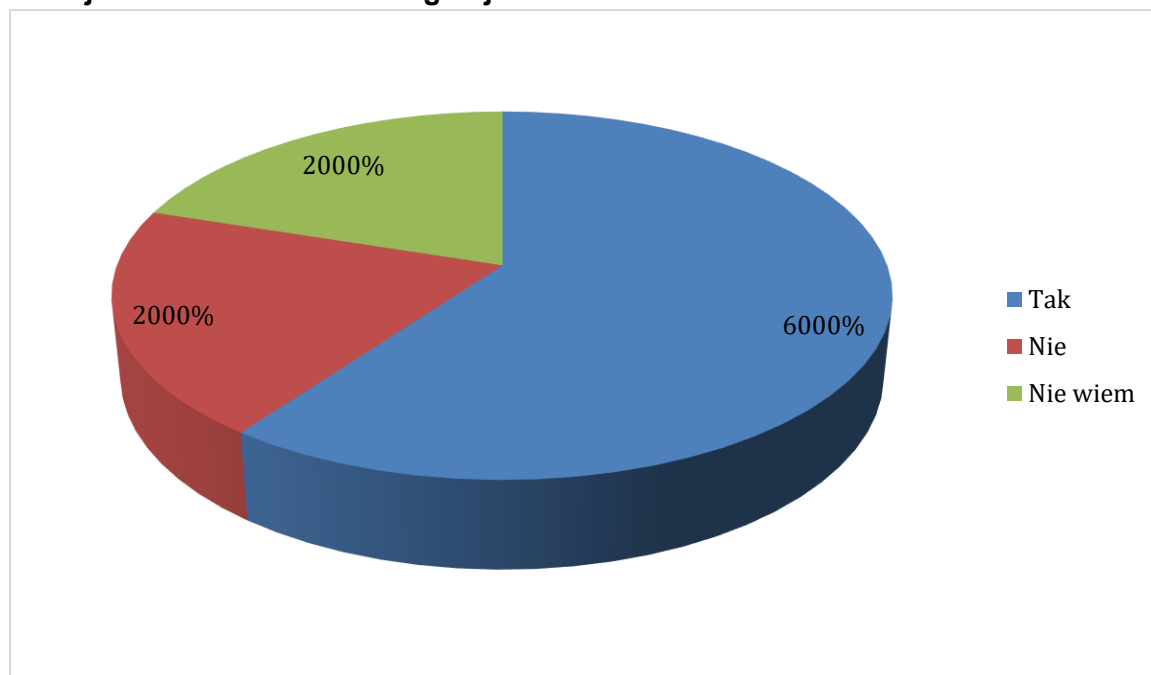

ANALIZA BADAŃ – UCZNIOWIE KLAS IV – VIII

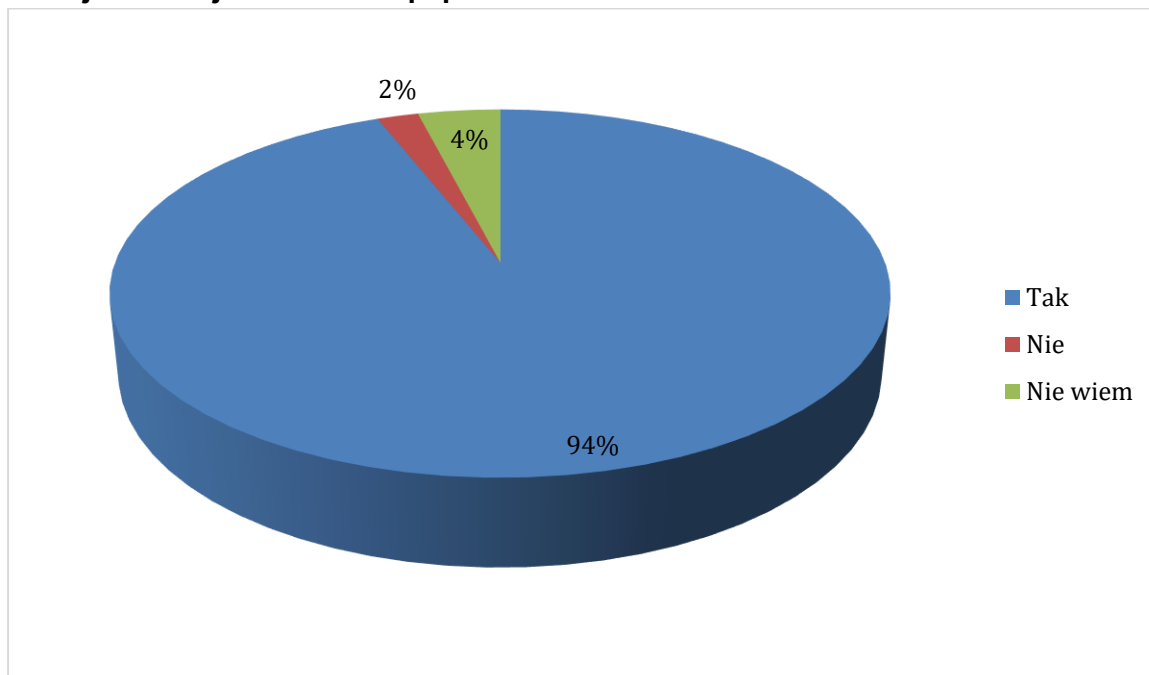
Pytania 1-8

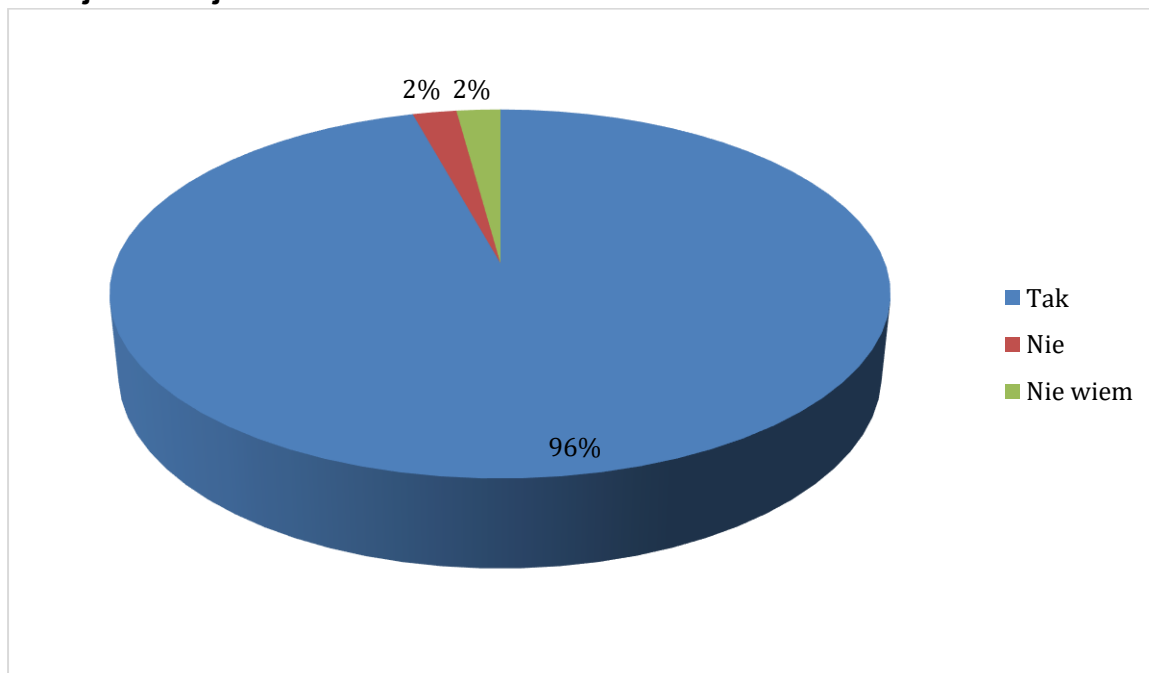
1. Moja szkoła to szkoła bez agresji

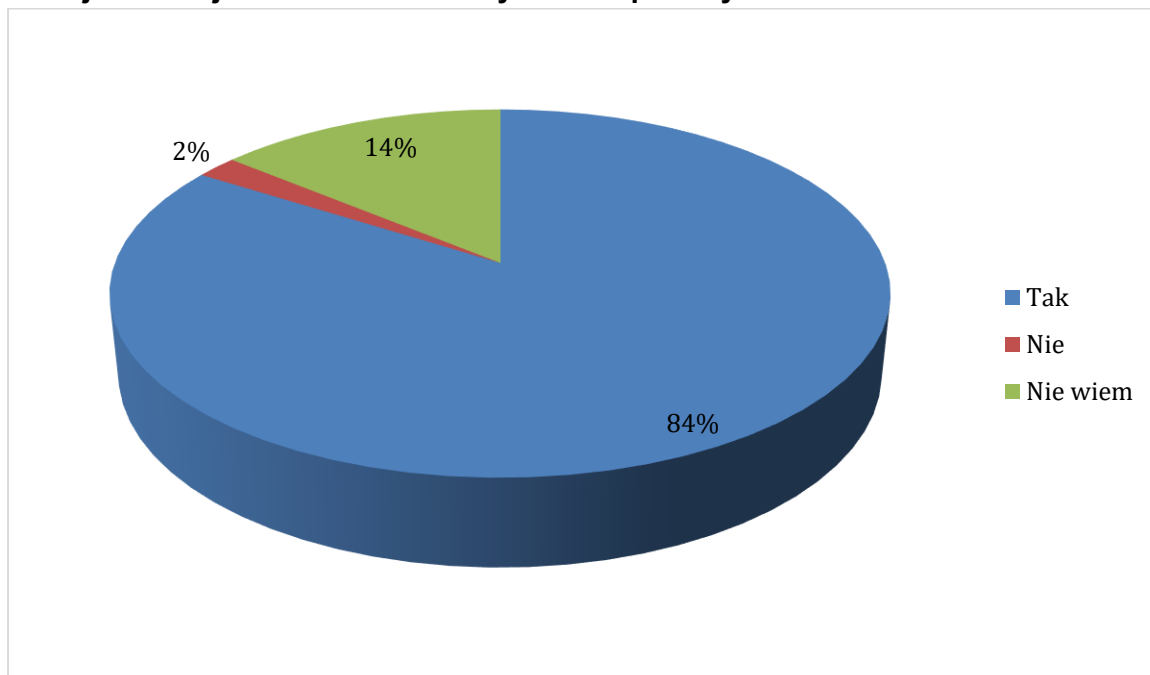
2. Moja szkoła jest wolna od papierosów

3. Moja szkoła jest wolna od alkoholu

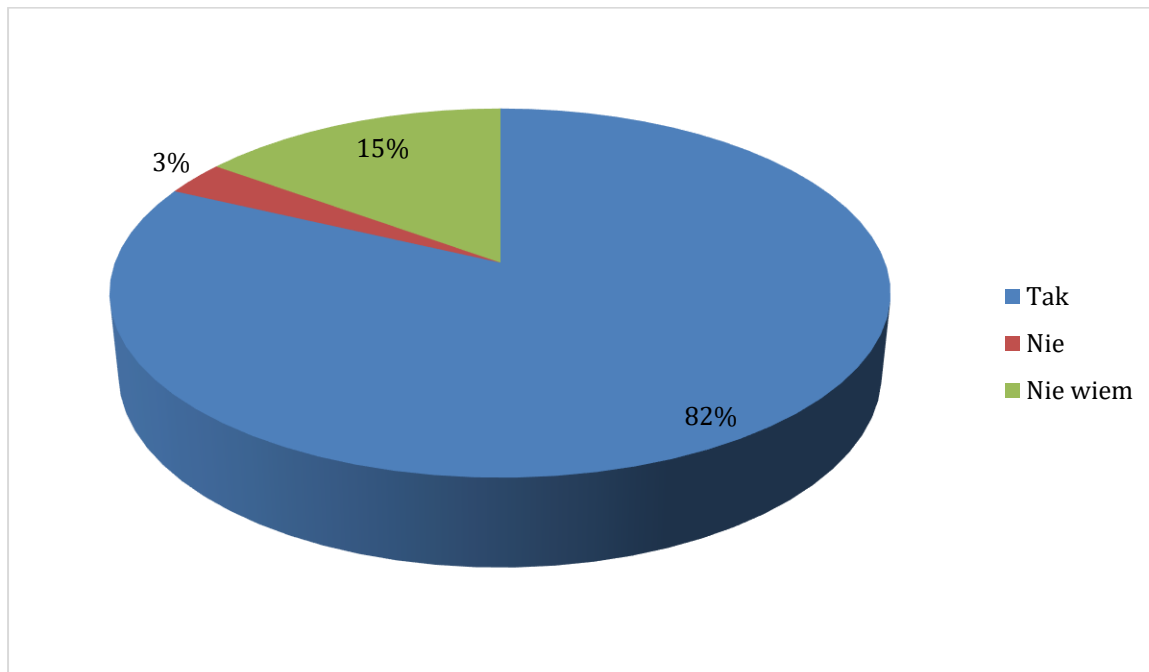

4. Moja szkoła jest wolna od narkotyków i dopalaczy

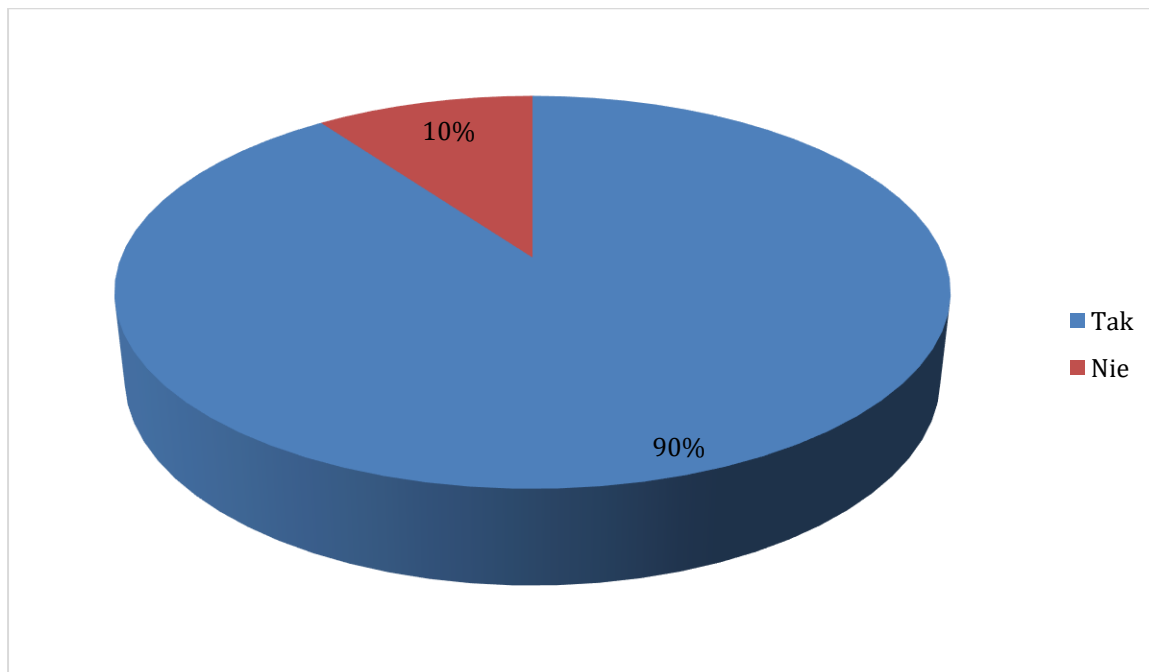

ANALIZA BADAŃ – RODZICE

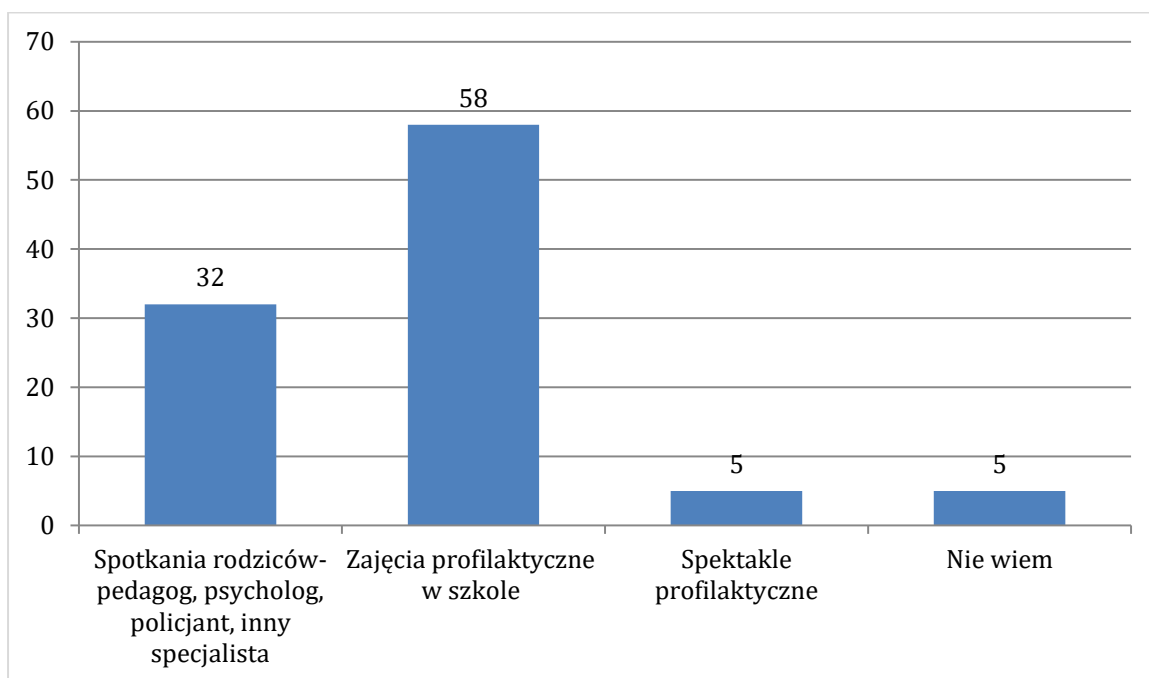
1. Czy Państwa dziecko czuje się bezpiecznie w szkole?

2. Czy rozmawiacie Państwo z dzieckiem na tzw. trudne tematy: o narkotykach, dopalaczach?

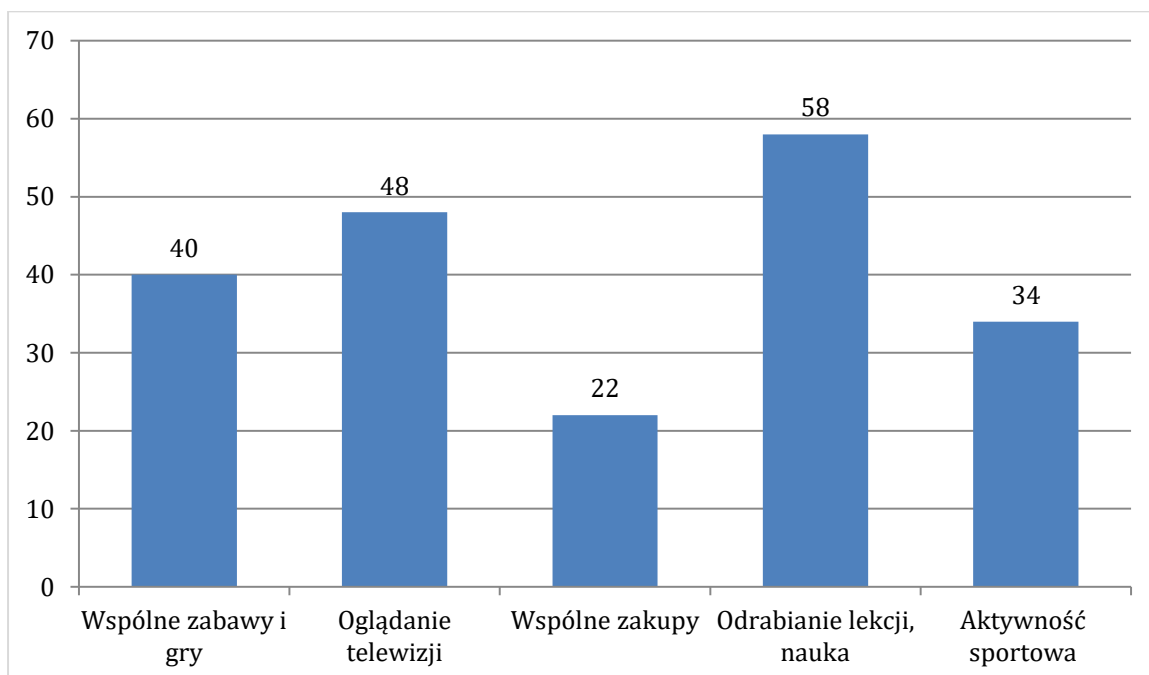
3. Co według Państwa należy zrobić, aby uczniowie nie sięgali po papierosy, narkotyki, alkohol, przemoc i agresję?

Inne propozycje:

- rozmowy rodziców z dziećmi na ten temat

4. W jaki sposób spędzają Państwo czas wolny ze swoim dzieckiem?

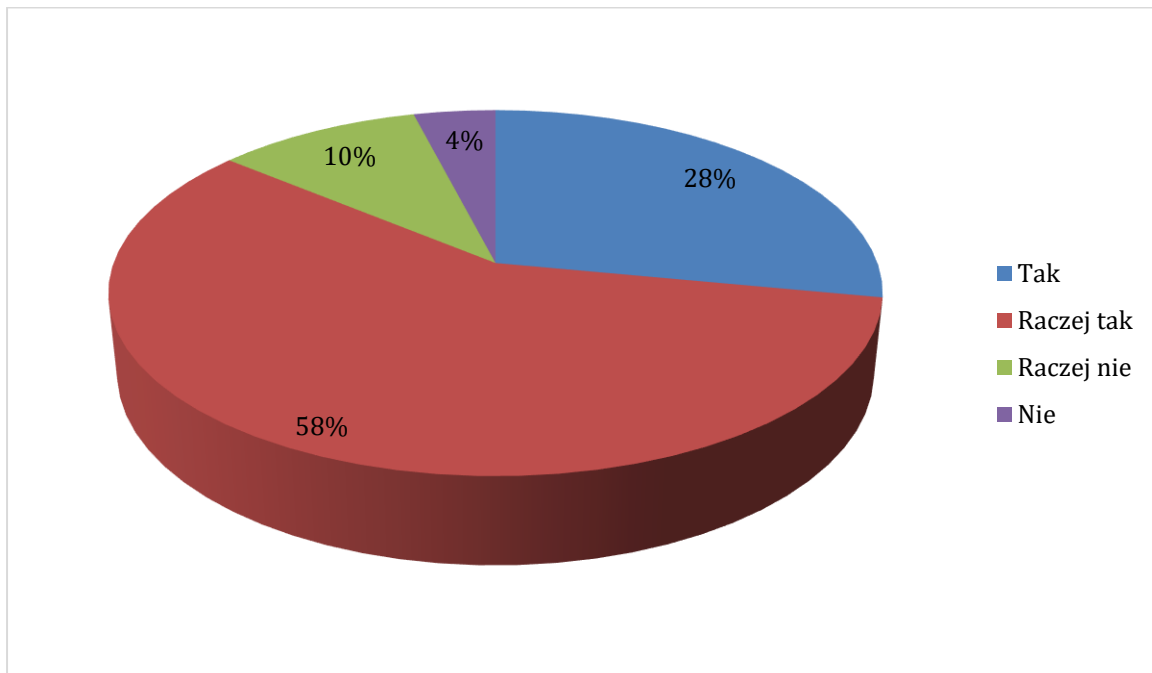

Inne:

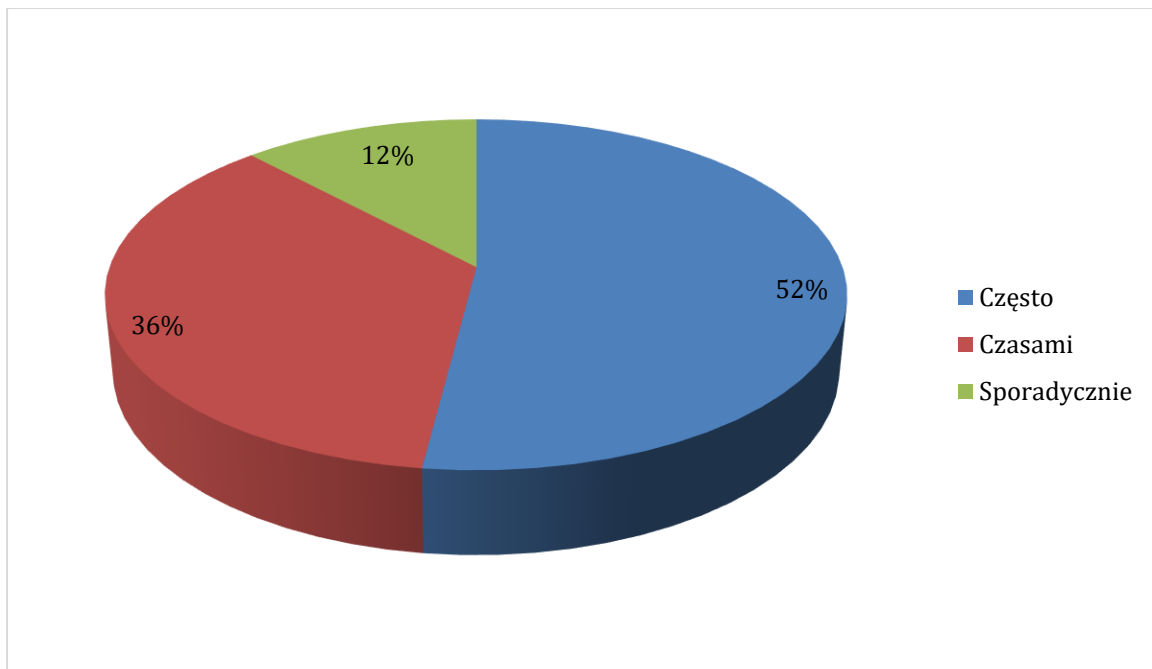
- praca w ogrodzie

- spacery rodzinne
- zabawy na świeżym powietrzu

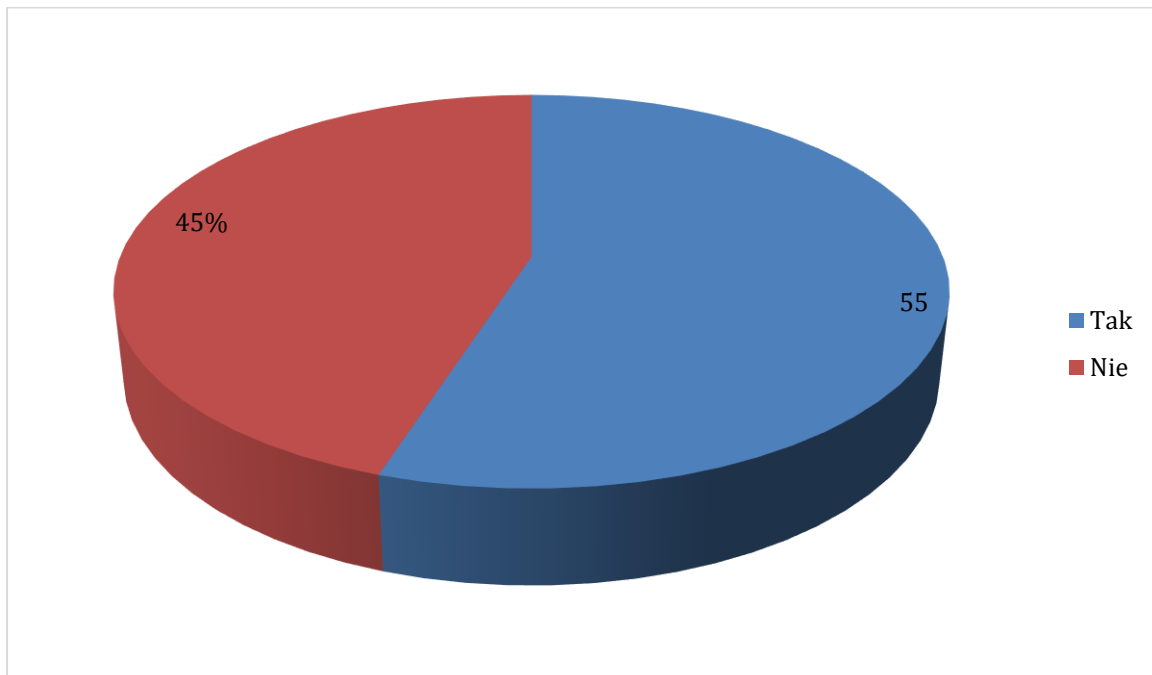
5. Czy dobrze znają Państwo kolegów/koleżanki swojego dziecka?

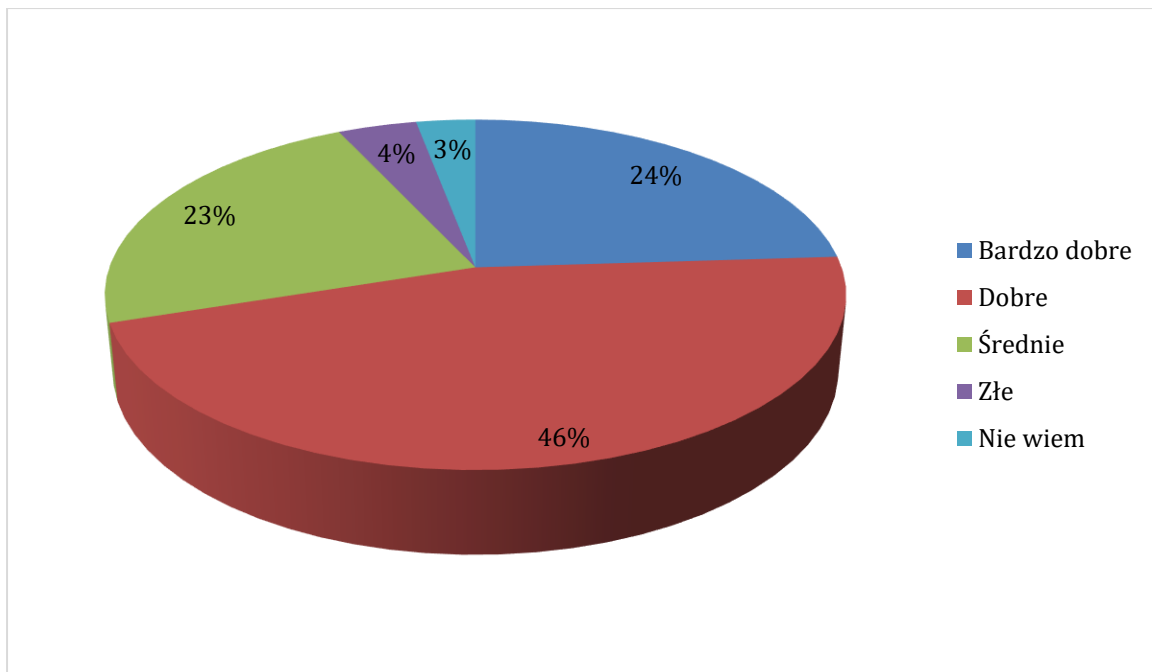
6. Czy dziecko powierza Państwu swoje tajemnice?

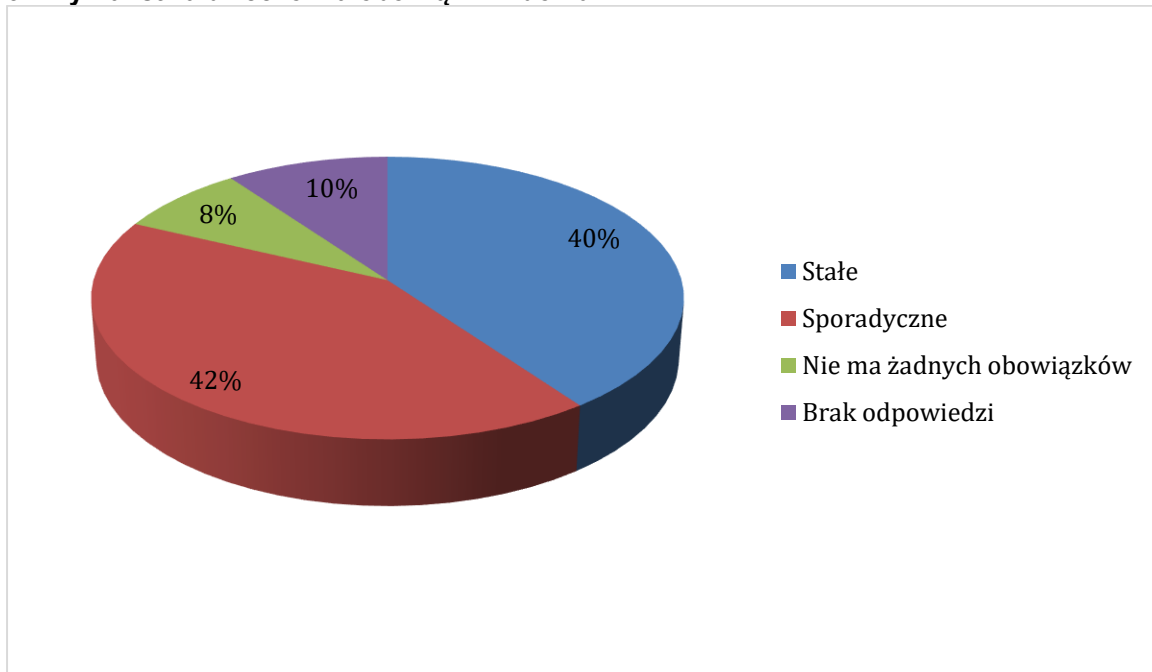
7. Czy Państwa dziecko bierze udział w zorganizowanych formy spędzania czasu wolnego?

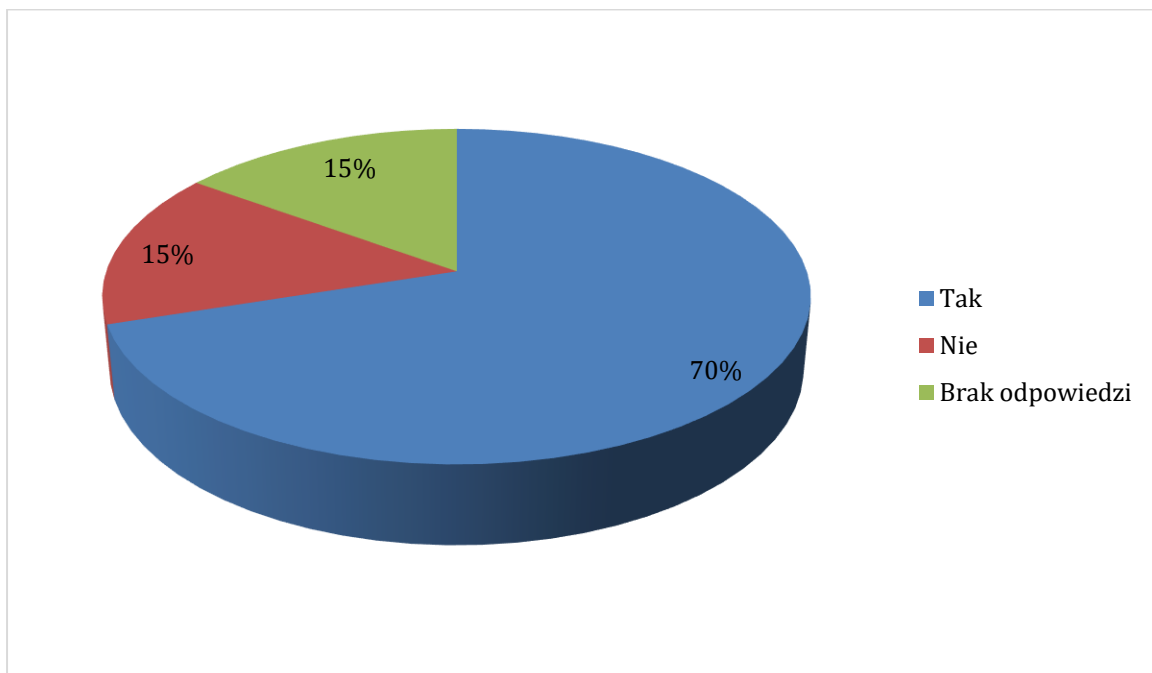
8. Jak ocenilibyście Państwo kontakty Waszego dziecka z rówieśnikami?

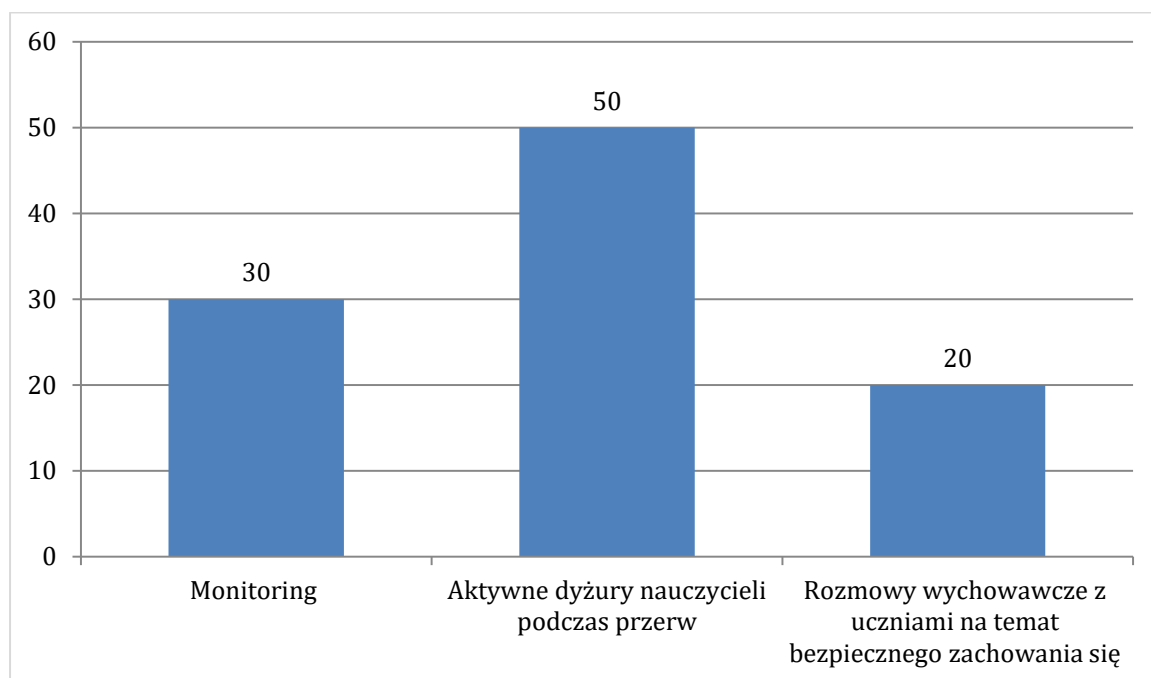
9. Czy Państwa dziecko ma obowiązki w domu?

10. Czy według Państwa opinii w dostatecznym stopniu w szkole jest szerzona idea zdrowego stylu życia?

11. Co według Państwa ma największy wpływ na bezpieczeństwo uczniów w szkole

12. Proszę wskazać mocne strony pracy szkoły

- monitoring
- dobry kontakt nauczycieli z rodzicami
- szkoła jest bezpieczna
- wysoki poziom nauczania
- dodatkowe zajęcia dla uczniów

13. Proszę wskazać słabe strony pracy szkoły

- problemy z zachowaniem niektórych uczniów
- hałas na przerwach
- zbyt mała liczba wycieczek

Na podstawie powyższej analizy można wyciągnąć następujące wnioski:

Czynnikami chroniącymi są naszej szkoły są:

- wysokie poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły
- pozytywny klimat szkoły, dobra atmosfera wychowawcza sprzyjająca angażowaniu się uczniów w życie szkoły
- relacje nauczyciel - uczeń są oparte na zaufaniu i szacunku dla drugiego człowieka - nauczyciele mają istotny wpływ na zachowanie uczniów
- promowanie zdrowego stylu życia przez szkołę (programy profilaktyczne, jednoznaczne akcje profilaktyczne itp.)
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy przez wprowadzenie i stosowanie właściwych w tym zakresie procedur, a także eliminowanie negatywnych relacji między uczniami
- dobre relacje większości uczniów z członkami rodziny
- brak incydentów związanych z używaniem środków psychoaktywnych na terenie szkoły

Czynniki ryzyka zdiagnozowane na podstawie wyników badań:

- problemy dotyczące funkcjonowania rodzin (niewydolność wychowawcza, problemy finansowe itp., niepełna struktura rodzin)
- brak pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego (gry komputerowe, korzystanie z portali społecznościowych, oglądanie tv, niepodejmowanie aktywności ruchowej)
- negatywne konsekwencje społeczne pandemii COVID 19 związane z problemami adaptacyjnymi uczniów, trudnościami w nawiązywaniu satysfakcjonujących relacji koleżeńskich, skłonnością do wycofywania się z życia społecznego
- niska frekwencja części uczniów na zajęciach szkolnych
- niskie kompetencje wychowawcze części rodziców
- poczucie niskiej samooceny
- problemy dydaktyczne związane z opanowaniem podstawowych umiejętności i wiadomości szkolnych
- niska motywacja do nauki
- niski poziom zaangażowania uczniów w zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne
- brak zaangażowania części uczniów i rodziców w aktywne życie szkoły

Zalecenia i rekomendacje:

1. Kontynuowanie działań wychowawczo-profilaktycznych, które zapewniają uczniom poczucie bezpieczeństwa w szkole- egzekwowanie od uczniów zachowań zgodnych ze Statutem szkoły.
2. Zadbanie przez wychowawców, wszystkich nauczycieli, pedagoga szkolnego o dobre samopoczucie uczniów w grupie klasowej:
 - pomoc uczniom klas pierwszych w adaptacji do nowej szkoły,
 - w starszych klasach pogłębienie integracji,

- zwrócenie uwagi na uczniów wykluczonych lub mających problem w nawiązaniu relacji z rówieśnikami oraz w miarę możliwości wsparcie tych uczniów.

3. Objęcie szczególną opieką wychowawcy i pedagoga szkolnego uczniów przeżywających problemy osobiste, zwrócenie uwagi na uczniów mających problemy psychiczne współpraca w tym zakresie z rodzicami poprzez indywidualne porady i konsultacje, rozmowy na temat problemów dziecka, wskazywanie instytucji zajmujących się pomocą dla dziecka.
4. Zorganizowanie szkolenia dla rodziców na temat ochrony zdrowia psychicznego dzieci.
5. Włączenie w tematykę godzin wychowawczych tematów związanych ze zdrowiem psychicznym – radzeniem sobie ze stresem, emocjami, wskazywanie miejsc, gdzie można znaleźć pomoc, poczuciem własnej wartości i samoakceptacji.
6. Kształtowanie postaw i norm przeciwnych picciu alkoholu, paleniu tytoniu i używaniu narkotyków oraz dopalaczy.
7. Wzmacnianie asertywności, poczucia własnej wartości, umiejętności rozwiązywania problemów życiowych, postawy prospołecznej.
8. Eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych w szkole (np. przemoc i agresja, wulgaryzmy)
9. Wzmacnianie motywacji uczniów do udziału w zajęciach obowiązkowych i pozalekcyjnych